

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах функціонування залізничного транспорту України взагалі, а особливо пасажирських перевезень, гостро відчувається негативний вплив фінансово-економічної кризи, наслідком якої є глобальний спад активності базових галузей економіки, що тягне за собою різкий спад інтенсивності перевезень та зростання збитковості українських залізниць.

Підвищення рівня життя, розвиток виробництва та торгівлі зумовлюють зміни в структурі потреб населення, в тому числі у транспортних послугах. В цих умовах найбільшої актуальності набувають питання активізації швидкісного пасажирського руху як способу максимально повного задоволення потреб потенційних пасажирів у перевезеннях.

Невідповідність матеріально-технічної бази потребам залізничного транспорту, значний знос основних виробничих фондів, недосконала політика ціноутворення, загострення конкуренції з боку автомобільного транспорту, низька якість транспортних послуг – все це призводить до необхідності перехресного субсидування пасажирських перевезень за рахунок прибутку від вантажних. Крім того, виявлені проблеми обумовлюють відносне падіння конкурентоспроможності пасажирських залізничних перевезень, що доводить доцільність і актуальність подальшого її наукового дослідження.

Питання підвищення конкурентоспроможності підприємств розглядаються в роботах Г.С.Бондаренка, В.А. Винокурова, С.Г. Галузи, А.П. Градова, А.В. Гриньова, О.Г. Дейнеки, В.Л. Диканя, О.С. Іванілова, С.В. Оборської, Л.О. Позднякової, С.А. Попової, В.М. Соболева, Л.О. Української, Н.П. Фатхутдинова, З.Е. Шершнева, В.Г.Шинкаренка, А.Ю. Юданова та інших вчених. До дослідження проблем підвищення конкурентоспроможності підприємств, які працюють у транспортній галузі, зверталися такі вітчизняні та зарубіжні вчені, як: І.М. Аксьонов, Ю.С. Бараш, І.В. Белов, В.Г. Галабурда, В.П. Гудкова, М.В. Євлахов, Н.Д. Іловайський, А.Н. Кисельов, В.А. Макеєв, Н.П. Терьошина, М.Ф. Трихунков, Н.С. Ячник та інші. Теоретико-методологічними проблемами та практичними

аспектами управління експлуатаційними витратами і собівартістю перевезень на залізничному транспорті займалися такі вчені, як: Ю.Ф. Кулаєв, В.Н. Орлов, Я.Д. Плоткін, С.Ф. Покропивний, Л.Б. Понкратова, Н.Г. Смахова, Я.В. Соколов, В.І. Стоян, М.Г.Чумаченко, О.К. Янушкевич.

Проте, на теперішній час не розроблено єдиних методологічних засад підвищення конкурентоспроможності пасажирських перевезень за рахунок організації швидкісного руху. Відсутні прийнятні методики розрахунку собівартості перевезень із застосуванням прозорих процедур обліку витрат електроенергії та палива на тягу поїздів. До того ж специфіка роботи транспортних підприємств у сфері пасажирських перевезень потребує спеціального наукового обґрунтування щодо визначення етапів організації та впровадження швидкісного пасажирського руху на залізницях України.

Об'єктивна необхідність теоретичного вдосконалення та поглиблення прикладних досліджень в обраному напрямку зумовила вибір теми дисертаційної роботи, визначила предмет, об'єкт, основну мету і завдання дослідження.

Мета і завдання дослідження. Мета дисертаційної роботи полягає в розробці теоретичних засад та обґрунтуванні науково-практичних рекомендацій щодо забезпечення конкурентоспроможності пасажирських перевезень за рахунок впровадження швидкісного руху.

Мета визначила такі основні завдання дослідження:

- проаналізувати концептуальні підходи до визначення поняття «конкурентоспроможність транспортного підприємства» та визначити фактори, що впливають на розвиток швидкісного руху;
- дослідити сучасний стан і тенденції розвитку пасажирських перевезень в Україні та визначити конкурентні переваги залізничного та автомобільного транспорту;
- обґрунтувати доцільність впровадження швидкісних пасажирських перевезень на залізничному транспорті України;
- проаналізувати досвід зарубіжних країн щодо організації швидкісного пасажирського руху на залізничному транспорті;

- розробити методичний підхід до визначення управлінських передумов (етапів) організації швидкісного пасажирського руху на залізницях України;
- удосконалити методичні підходи до визначення собівартості пасажирських перевезень шляхом урахування впливу експлуатаційних факторів на витрати палива та електроенергії на тягу поїздів;
- розробити рекомендації щодо оптимізації умов експлуатації пасажирських швидкісних поїздів з метою зниження збитковості та підвищення доходності пасажирських залізничних перевезень.

Об'єкт дослідження - процес забезпечення конкурентоспроможності залізничних пасажирських перевезень.

Предмет дослідження – сукупність організаційно-економічних та управлінських заходів щодо організації швидкісного пасажирського руху як фактору підвищення конкурентоспроможності залізничних пасажирських перевезень.

Методи дослідження. Методологічною основою дисертаційного дослідження є діалектичний підхід до розгляду економічних явищ і суперечностей; системний аналіз проблем забезпечення конкурентоспроможності транспортної галузі у сфері пасажирських перевезень; теоретичні положення економічної науки в галузі ефективності виробництва, ринкової трансформації економіки, управління національним господарством. В процесі дисертаційного дослідження були використані такі загальнонаукові та спеціальні методи: *метод групувань, статистичних співвідношень, структуризації цілей, порівняльного і факторного аналізу* – при обґрунтуванні організаційно-економічних засад підвищення конкурентоспроможності залізничного транспорту; *метод бенчмаркінгу* - для проведення маркетингових досліджень привабливості автомобільного та залізничного транспорту для пасажирів; *метод експертних оцінок* - для визначення коефіцієнтів пріоритетності та маршрутності напрямку перевезень, показників часу відправлення та прибуття на кінцеві зупинки руху поїзду. Обробка та вивчення зібраних даних здійснювалися за допомогою спеціальних методів

регресійного аналізу та побудови економіко-математичних моделей визначення економічної ефективності впровадження швидкісного пасажирського руху.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативні акти України щодо залізничного транспорту; Європейське залізничне законодавство; матеріали Державного комітету статистики України; дані Організації співробітництва залізниць; огляди економічного стану транспортної галузі, промислових підприємств з випуску продукції для залізничного транспорту; монографії, періодичні наукові вітчизняні та зарубіжні видання; матеріали науково-практичних конференцій; результати власних досліджень дисертанта.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у наступному:

вперше:

- запропоновано методичний підхід до встановлення доцільності, управлінських передумов (етапів) організації та напрямків застосування швидкісного пасажирського руху на залізницях України на основі зіставлення фактичної населеності поїздів за напрямками перевезень та їх затребуваності потенційними пасажирями, визначенні пріоритетного часу відправлення та прибуття пасажирів; пріоритетного часу їх знаходження у русі, а також складання оптимального для пасажирів і залізниць графіку руху поїздів;

удосконалено:

- концептуальний підхід з визначення оптимального часу відправлення та прибуття швидкісних поїздів у кінцеві пункти руху шляхом встановлення пріоритетного часу прибуття-відправлення потенційних пасажирів;

- методичний підхід до визначення композиції поїзду та максимально рентабельної кількості вагонів у його складі шляхом використання розробленої економіко-математичної моделі розрахунку експлуатаційних витрат, яка, на відміну від діючої практики, враховує різноманітні, в тому числі оптимальні, умови експлуатації поїздів;

набуло подальшого розвитку:

- метод розрахунку змінних експлуатаційних витрат при здійсненні пасажирських перевезень на основі використання багатofакторної математичної

моделі, що, на відміну від існуючих, дозволяє визначити витрати енергоресурсів на тягу поїздів при підвищених швидкостях для різних типів пасажирського рухомого складу;

- визначення рентабельності функціонування окремого поїзду шляхом використання розробленої інформаційної системи з можливістю урахування різноманітних умов експлуатації;

- обґрунтування системи факторів конкурентоспроможності залізничного пасажирського транспорту з урахуванням потреб потенційних пасажирів на основі проведеного дослідження ринку транспортних послуг.

Практичне значення одержаних результатів. Отримані результати дисертаційного дослідження та обґрунтовані рекомендації мають практичне значення та знайшли часткове впровадження на підприємствах залізничного транспорту України. Зокрема, метод розрахунку експлуатаційних витрат з пасажирських перевезень ухвалено і прийнято до практичного впровадження з метою удосконалення економічної роботи планово-економічного відділу Головного пасажирського управління Укрзалізниці (довідка про практичне використання від 3.04.2009 р.).

Окремі положення дисертаційної роботи використовуються в навчальному процесі в Українській державній академії залізничного транспорту при викладанні дисциплін, «Економіко-математичні моделі та моделювання», «Управління витратами», «Фінансова діяльність суб'єктів господарювання» (акт про впровадження від 18.01.2009 р.), у навчальному процесі Інституту перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів УкрДАЗТ та при виконанні дипломних робіт магістрів та спеціалістів (акт про впровадження від 01.06.2009 р.).

Особистий внесок здобувача. Сформульовані в роботі наукові результати, висновки і пропозиції належать особисто автору і є його науковим надбанням. Дисертація є самостійно виконаною науковою працею, у якій викладено авторський підхід до вирішення поставленої наукової проблеми. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, в роботі використані лише ті положення та ідеї, що є результатом особистих досліджень. Особистий внесок здобувача в

наукові результати, є таким: у роботі [46], опублікованій у співавторстві автором на основі проведеного дослідження конкурентоспроможності залізничного та автомобільного видів транспорту, визначені потреби потенційних пасажирів, встановлена підпорядкованість факторів та розроблена система факторів конкурентоспроможності пасажирського транспорту; у роботі [108] автором запропоновано удосконалення методу розрахунку експлуатаційних витрат пасажирських перевезень за рахунок визначення витрат енергоресурсів на тягу поїздів для різних типів пасажирського тягового рухомого складу з урахуванням показників, які змінюються під впливом збільшення швидкості руху, розроблена економіко-математична модель, яка дає можливість визначення експлуатаційних витрат та рентабельності складу поїзду при різноманітних умовах експлуатації.; у роботі [119] здобувачеві належить доведення доцільності встановлення двох категорій швидкості руху пасажирських поїздів; у роботі [120] авторові належить визначення швидкісного руху як фактора підвищення конкурентоспроможності залізничних пасажирських перевезень; у роботі [121] здобувачеві належить проведення аналізу структури потрібних капітальних вкладень на впровадження швидкісного руху та визначення напрямків з максимальним інвестиційним навантаженням; у роботі [122] здобувачеві належить аналіз та визначення проблем впровадження швидкісного залізничного пасажирського руху у системі міжнародних транспортних коридорів

Апробація результатів дисертації. Основні результати і висновки дисертаційного дослідження пройшли апробацію на 7 міжнародних науково-практичних конференціях, у тому числі: IV, VI, VII міжнар. наук.-практ. конф. «Проблеми економіки транспорту» (Дніпропетровськ, 2005, 2007, 2008 рр.), на міжнар. наук.-практ. конф. «Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті» (Харків, 2005 р.), на II міжнар. наук.-практ. конф. «Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України» (Харків, 2006 р.), на LXVI між нар. наук.-практ. конф. «Проблеми та перспективи розвитку залізничного транспорту» (Дніпропетровськ, 2006 р.), на V міжнар. наук.-практ. конф. «Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної

транспортної системи України» (Коктебель, 2009,).

Публікації. Результати дослідження опубліковано в 13 працях, з яких 6 наукових статей надруковано в наукових виданнях, визнаних ВАК фаховими з економічних наук. Загальний обсяг публікацій складає 2,1 друк. арк., з них особисто автору належить 1,9 друк. арк.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Словарь иностранных слов / [под ред. И. В. Лехина, Ф. Н. Петрова]. – М. : Гос. Издательство иностранных и национальных словарей, 1984.
2. Ермошенко Н. Н. Словарь предпринимателя / Ермошенко Н. Н., Скворцов Н. Н., Незимова Н. К. – К. : Укр. ИНТЭИ, 1992.
3. Ермошенко Н. Н. Антимонопольное законодательство и конкуренция / Ермошенко Н. Н. – К. : Укр. ИНТЭИ, 1991.
4. Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» // Відомості Верховної ради України. – 1992. – № 21. – С. 296. (Бібліотека офіційних видань).
5. Дикань В. Л. Обеспечение конкурентоустойчивости предприятия / Дикань В. Л. – Харьков : Основа, 1995. – 350 с.
6. Енциклопедичний словник бізнесмена : менеджмент, маркетинг, інформатика / [під заг. ред. М. І. Молдованова]. – К. : Техніка, 1993. – 856 с.
7. Смит А. Исследование о природе и причинах богатства народов / Смит А. – М., 1962.
8. Коробов Ю. И. Банковский маркетинг : [учеб. пособ.] / Коробов Ю. И. – Саратов : Издат. центр Сарат. гос. экон. академии, 1999.
9. Кондрашев В. Анализ проблем конкурентоспособности / В. Кондрашев // Экономист. – М, 2000. – № 12.
10. Макконнелл К. Р. Экономика : принципы, проблемы и политика (Economics: Principles, problems, and policies fourteenth edition) : [учеб.] / К. Р. Макконнелл, С. Л. Брю ; пер. с англ. – М. : ИНФРА-М, 2003.
11. Курс экономической теории / [под ред. М. Н. Чепурина]. – Киров : «АСА», 2001.
12. Шумпетер Й. Капитализм, социализм и демократия / Йозеф Шумпетер; [пер. с англ., предисл. и общ. ред. В. С. Автономова]. – М. : Экономика, 1995. – 540 с.

13. Дикань В. Л. Реформирование экономики Украины и конкурентоустойчивость предприятий / Дикань В. Л. – Харьков : Основа, 1997. – 345 с.
14. Концепція державної програми реформування залізничного транспорту України // Відомості Міністерства транспорту та зв'язку України. – 2006. – № 21-22. – С. 74–86.
15. Концепція реформування транспортного сектору економіки : постанова № 1684 від 09 лист. 2000 р. // Офіційний вісник України. – 2000. – №46. – С. 187
16. Концепція розвитку транспортно-дорожнього комплексу України на середньострокову перспективу і до 2020 року : наказ № 764 від 05 лист. 2001 р. / Міністерство транспорту України. – Офіц. вісн. України. – 2005. – № 27. – С. 178.
17. Закон України «Про транспорт» : № 232/94-ВР від 10 лист. 1994 р. // Відомості Верховної ради України – 1994. – № 51. – с.446.
18. Бондаренко Г. С. Управління конкурентоспроможністю автотранспортного підприємства / Бондаренко Г. С. – Х : ХДЕУ, 2001. – 20 с.
19. Винокуров В.А. Организация стратегического управления на предприятии / Винокуров В. А. – М. : Центр экономики и маркетинга, 1996. – 458с.
20. Воронкова А. Э. Стратегическое управление конкурентоспособным потенциалом предприятия : диагностика и организация / Воронкова А. Э. – Луганск : Изд. Восточно-украинского национального университета, 2000. – 316 с.
21. Градов А. П. Национальная экономика / Градов А. П. – [2-е изд.]. – СПб. : Питер, 2005. – 240 с.
22. Забелин П. В. Основы стратегического управления : учеб. пособ. / П. В.Забелин, Н. К. Моисеева. – М. : Информационно-внедренческий центр «Маркетинг», 1998. – 196 с.
23. Карлофф Б. Деловая стратегия / Карлофф Б. – М., 1991, – 239 с.
24. Люкшинов А. Н. Стратегический менеджмент / Люкшинов А. Н. – М.

: ЮНИТИ, 2000. – 376 с.

25. Немцов В. Д. Стратегічний менеджмент : навч. посіб. / В. Д. Немцов, Л. Є. Довгань. – К. : ТОВ «УВПК ЕксОб», 2001. – 560 с.

26. Попов С. А. Стратегическое управление : 17-модульная программа для менеджеров «управление развитием организации». Модуль 4 / Попов С. А. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 344 с.

27. Тридід О. М. Організаційно-економічний механізм стратегічного розвитку підприємства / Тридід О. М. – Х. : ХДЕУ, 2002. – 364 с.

28. Фатхутдинов Р. А. Управление конкурентоспособностью организации : [учеб. пособ.] / Фатхутдинов Р. А. – М. : Изд-во Эксмо, 2004. – 544 с.

29. Шершньова З. Є. Стратегічне управління : навч. посіб. / З. Є. Шершньова, С. В. Оборська. – К. : КНЕУ, 1999. – 384 с.

30. Шинкаренко В. Г. Управление конкурентоспособностью предприятия / В. Г. Шинкаренко, А. С. Бондаренко. – Х. : Изд-во ХНАДУ, 2003. – 186 с.

31. Юданов А. Ю. Конкуренция : теория и практика : [учеб.-практ. пособ.] / Юданов А. Ю. – [2-е изд.]. – М. : Ассоц. авторов и издателей «Тандем», Изд. ГНОМ-ПРЕСС», 1998. – 384 с.

32. Экономика железнодорожного транспорта : учеб. для вузов ж.-д. трансп. / [И. В. Белов, Н. П. Терешина, В. Г. Галабурда и др.] ; под ред. Н. П. Терешиной, Б. М. Лapidуса, М. Ф. Трихункова. – М. : УМК МПС России, 2001. – 600 с.

33. Иловайский Н. Д. Сервис на транспорте (железнодорожном) : учеб. [для вузов] / Н. Д. Иловайский, А. Н. Киселев. – М. : Маршрут, 2003. – 585 с.

34. Эффективность пассажирских железнодорожных перевозок : [монография] / Аксенов И. М. – К. : Транспорт України, 2004. – 284 с.

35. Макеев В. А. Экономическая оценка конкурентоспособности железнодорожного и автомобильного видов транспорта в регионе / В. А. Макеев, Н. С. Ячник, М. В. Евлахов // Бюллетень транспортной информации. Информационно-практический журнал. – 2004. – № 12 (114). – С. 14–21.

36. Азоев Г. А. Конкурентные преимущества фирмы / Г. А. Азоев, А. П. Челенков. – М. : ОАО «Типография «Новости», 2000. – 256 с.
37. Портер М. Конкуренция / Портер М. – М. : Вильямс, 2002. – 496 с.
38. Ансофф И. Новая корпоративная стратегия [Текст] / И. Ансофф ; [пер. с англ. С. Жильцова ; под ред. Ю. Н. Каптуревского. М. [и др.] : Питер, 1999. – 414 с. (Теория и практика менеджмента).
39. Конституція України Проект // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30. –ст.141
40. Закон України «Про залізничний транспорт» : за станом на 1 січня 2004 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Х. : Форт, 2004. – 20 с.
41. Костусев А. А. Состояние конкурентной среды в экономике Украины / А. А. Костусев, М. В. Пугачева // Конкуренция. Вестник Антимонопольного комитета Украины. – 2004. – № 1. – С. 10–18.
42. Основні показники роботи залізниць України (1995 – 2005 роки) : [довідник]. – [К. : вид-во ТОВ «ВД «Мануфактура»», 2006]. – 44 с. – (Нормативно-технічне видання).
43. Основні показники роботи залізниць України (1998 – 2008 роки) : [довідник]. – [К. : вид-во ТОВ «Нескінченне джерело»», 2009]. – 44 с. – (Нормативно-технічне видання).
44. Финансовый менеджмент : теория и практика : [учеб. / под ред. Е. С. Стояновой]. — М. : Перспектива, 1997. – 574 с.
45. Мамаева А. Н. Конкурентоспособность транспортного комплекса Украины на международном рынке / А. Н. Мамаева // Залізничний транспорт України. – 2003. – № 5. – С. 25–26.
46. Еремина М.А. Внедрение скоростного движения как способ повышения конкурентоспособности железных дорог / М.А. Еремина, Ю.Е.Калабухин // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2006. - №13. – С. 148-151.
47. Менеджмент на транспорте : учеб. пособ. / [Н. Н. Громов, В. А. Персианов, Н. С. Усков и др.] ; под общ. ред. Н. Н. Громова, В. А. Персианова. – М. : «Академия», 2003. – 528 с.

48. Тенденции развития пропускной способности железных дорог США // Железные дороги мира. – 2004. – № 9. – С. 27–37.
49. На железных дорогах мира // Железнодорожный транспорт. – 2002. – № 7. – С. 78–80.
50. Папирян Г. А. Международные экономические отношения. Экономика туризма / Папирян Г. А. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 208 с.
51. Багиев Г. Л. Маркетинг : [учеб. для вузов] / Багиев Г. Л., Тарасевич В. М., Анн Х.; под общ. ред. Г. Л. Багиева. – [2-е изд.]. – М. : «Экономика», 2001. – 718 с.
52. Новая концепция земляного полотна для высокоскоростных линий // Железные дороги мира. – 2001. – № 7. – С. 52-54.
53. Скоростной и высокоскоростной железнодорожный транспорт. Сооружения и устройства. Подвижной состав. Организация перевозок. – СПб. : Издательство «Информационный центр «Выбор», 2003– . – Т. 2. – 2003. – 448 с.
54. Кисилев И. П. Краткий обзор истории европейских высокоскоростных поездов. К итогам конгресса EurailSpeed 2005 / И. П. Кисилев // Железные дороги мира. – 2006. – № 1. – С. 18–41.
55. Коласс А. Перспективы подвижного состава для высокоскоростных сообщений в Европе / А. Коласс, Ж.-Э. Маслю // Железные дороги мира. – 2001. – № 2. – С. 34–37.
56. Развитие локомотивной тяги / [Фуфрянский Н. А., Нестрахов А. С., Долганов А. Н. и др.] ; под ред. Н. А. Фуфрянского, А. Н. Бевзенко. – М. : Транспорт, 1982. – 303 с.
57. Ellwanger G. Высокоскоростные железнодорожные сообщения достижения и проблемы / G. Ellwanger // Железные дороги мира. – 2001. – № 2. – С. 5–9.
58. Кисилев И. П. Состояние и перспективы развития высокоскоростных железнодорожных сообщений / И. П. Кисилев // Железнодорожный транспорт. – 2003. – № 6. – С. 72–77.

59. Claypool A. Тенденции развития пропускной способности железных дорог США / А. Claypool // Железные дороги мира. – 2004. – № 9. – С. 27–37.
60. Наттон М. Європа робить ставку на розвиток швидкісних перевезень / М. Наттон // Залізничний транспорт України. – 2003. – № 5. – С. 53–57.
61. Железные дороги мира в XXI веке / [под общ. ред. Г. Н. Кирпы]. – Днепропетровский национальный университет железнодорожного транспорта им. Лазоряна, 2004.
62. Прогресс высокоскоростного железнодорожного движения // Железные дороги мира. – 2006. – № 8. – С. 87–93.
63. Опытные поездки на линии TGV Mediterranee // Железные дороги мира. – 2001. – № 5. – С. 18-19.
64. Сонин М. В. Нові форми управління пасажирським комплексом залізниць України / М. В. Сонин // Маркетинг і логістика в системі менеджменту пасажирських перевезень на залізничному транспорті : Перша наук.-практ. конф., 08-09 жовт. 2008 р. : тези допов. – К., 2008. – С. 79.
65. Киселев И. П. Первая высокоскоростная магистраль / Киселев И. П. // Железные дороги мира. – 2004. – № 9. – С. 13–22.
66. Строительство новой высокоскоростной линии TGV Est // Железные дороги мира. – 2001. – № 7. – С. 22–25.
67. Проекты новых высокоскоростных линий во Франции // Железные дороги мира. – 2004. – № 3. – С. 24–25
68. Берндт Т. Железные дороги Германии : десять лет реформ / Т. Берндт, С. В. Власенко // Железные дороги мира. – 2004. – № 9. – С. 9–13.
69. Реорганизация и реконструкция сети тягового электроснабжения в Германии // Железные дороги мира. – 2001. – № 2. – С. 50–53.
70. Кисилев И. П. Прогресс высокоскоростного железнодорожного движения / И. П. Кисилев // Железные дороги мира. – 2006. – № 6. – С. 68–74.
71. Маркетинг пассажирских перевозок // Железнодорожный транспорт. – 2000. – № 7. – С. 27–31.

72. Лукашев В. И. Научно-технический прогресс и экономическая эффективность транспортного производства (макроэкономическая оценка) / Лукашев В. И. – М. : Интекст, 2003. – 351 с.
73. Создание вагонов для скоростных поездов // Железнодорожный транспорт. – 2002. – № 7. – С. 59–63.
74. Лapidус Б. М. Актуализация стратегической программы развития ОАО «РЖД» / Б. М. Лapidус // Железнодорожный транспорт. – 2006. – № 8. – С. 2–6.
75. Пехтерев Ф. С. Актуализация генеральной схемы развития железнодорожного транспорта на период 2010-2015 гг. / Ф. С. Пехтерев // Железнодорожный транспорт. – 2006. – № 8. – С. 7–12.
76. Пояснювальна записка до звіту Південної залізниці за 2004 рік // Звіт Південної залізниці за 2004 рік. – Х. : Південна залізниця, 2004.
77. Пояснювальна записка до звіту Південної залізниці за 2005 рік // Звіт Південної залізниці за 2005 рік. Х. : Південна залізниця, 2005.
78. Развитие высокоскоростных сообщений во Франции // Железные дороги мира. – 2004. – № 5. – С. 12–13.
79. Концепція Державної цільової програми-впровадження на залізницях швидкісного руху пасажирських поїздів на 2005-2015 роки [Електронний ресурс]: Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main>
80. Давиденко А. А. Розвиток міжнародного транспортного сполучення України / А. А. Давиденко, Ю. М. Пащенко // Економіка України. – 2002. – № 8. – С. 5–8.
81. Хахлюк А. А. Україна – транзитна держава / А. А. Хахлюк // Економіка України. – 2001. – № 1. – С. 33–36.
82. Сич Є. С. Проблеми розвитку транспортної системи прикордонного регіону / Є. С. Сич, Є. О. Романенко // Економіка України. – 2001. – № 11. – С. 25–28.

83. Бараш Ю. С. Концепція пасажирського руху на залізницях України в 2008 – 2015 роках / Бараш Ю. С. – Дніпропетровський НУЗТ, 2007. – 31 с. – (Проект).

84. Проект постановления «Об утверждении Государственной целевой программы организации на железных дорогах скоростного движения пассажирских поездов на 2008-2015 гг.» / Кабінет Министров Украины. – Офиц. изд. – К. : Минтрансвязи, 2007. – (Нормативный документ Минтрансвязи Украины).

85. [Внедрение скоростного железнодорожного движения в Украине: глобальные проекты и реальные шаги // Транспорт.](#) – 2009. – № 153 (153). – С. 38

86. Черновалов А. А. «Укрзалізниця» теряет скорость / А. А. Черновалов // Коммерсантъ-Украина. – 2009. – № 127. – С. 1–2.

87. Єрьоміна М.О. Методичні підходи до визначення етапів впровадження швидкісного пасажирського руху на залізницях України / М.О.Єрьоміна // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2009. - №26. - С. 180-184.

88. Гаркавенко І. П. Маркетинг : [підр.] / Гаркавенко І. П. – К. : Вид-во «Лібра», 2006. – С. 217

89. Толковый словарь русского языка / [под ред. Д. Н. Ушакова]. – М. : Государственное издательство иностранных и национальных словарей, 1939–. – Т. 3. – 832 с.

90. Кулаєв Ю. Ф. Економіка залізничного транспорту : [навч. посіб.] / Кулаєв Ю. Ф. – Дніпропетровськ : Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна, 2006. – 231 с.

91. Еремина М.А. К вопросу определения приоритетного времени отправления / прибытия скоростных пассажирских поездов / М.А.Еремина // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2007. - №17. - С. 175-177.

92. Мирошниченко О. Ф. Маркетинговый анализ рынка скоростных и высокоскоростных пассажирских перевозок / О. Ф. Мирошниченко, С. С. Пастухов // Экономика железнодорожного транспорта. – 2005. – № 11. – С. 45.

93. Мирошниченко О. Ф. Маркетинговое обследование скоростного полигона движения пассажирских поездов с местами для сидения (методология и результаты) / О. Ф. Мирошниченко, С. С. Пастухов // Вестник ВНИИЖТ. – 2006. – № 3. – С. 23.

94. Макаренко М. В. Нові підходи до оцінки показників експлуатаційної діяльності на залізничному транспорті України / М. В. Макаренко, Г. Д. Ейтутіс, В. І. Пасічник // Залізничний транспорт України. – 1998. – № 4–5. – С. 14–15.

95. Пасічник В. І. До питання аналізу і розрахунку собівартості перевезень / В. І. Пасічник // Залізничний транспорт України. – 1999. – № 3. – С. 18-21.

96. Програма електрифікації залізниць на 2008-2009 р.р. : затверджена 09 верес. 2008 р. / Кабінет Міністрів України. – [Електронний ресурс]: Режим доступу <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main>

97. Пояснювальна записка до звіту Південної залізниці за 2007-2008 рр // Звіт Південної залізниці за 2008 рік. Х. : Південна залізниця, 2008

98. Пасічник В. І. Управління економікою експлуатаційної роботи залізниць України : [навч. посіб.] / Пасічник В. І. – К. : Основа, 2005. – 376 с.

99. Методические рекомендации по определению экономической эффективности мероприятий научно-технического прогресса на железнодорожном транспорте. – М. : Транспорт, 1991. – С. 31–32.

100. Калабухин Ю. Е. Застосування методології планування експерименту для математичного моделювання енерговитрат тягового рухомого складу на тягу поїздів / Ю. Е. Калабухин // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2007. – № 17. – С. 187-196.

101. Федорец В. А. Применение метода узловых точек при исследовании потерь на трение в двигателях / В. А. Федорец // Двигателестроение. – 1981. – № 7. – С. 50–51.

102. Федорец В. А. Методические указания к применению регрессионного анализа в задачах исследования многофакторных процессов / Федорец В. А. – Х. : ХИИТ, 1986. – 16 с.

103. Федорец В. А. Моделирование энергозатрат на тягу поездов : [межвуз. сб. науч. статей] / Федорец В. А. – Гомель : Белор. ин-т инж. ж.-д. тр-та, 1987. – С. 31–34.

104. Хартман К. Планирование эксперимента в исследовании технологических процессов / Хартман К., Лецкий Э. К., Шеффер В. – М. : Мир, 1977. – 552 с.

105. Налимов В. В. Теория эксперимента / Налимов В. В. – М. : Физматгиз, 1971. – 207 с.

106. Маркова Е. В. Комбинированные планы в задачах многофакторного эксперимента / Е. В. Маркова, А. Н. Лисенков. – М. : Наука, 1979. – 348 с.

107. Лисенков А. Н. Математические методы планирования многофакторных медико-биологических экспериментов / Лисенков А. Н. – М. : Медицина, 1979. – 343 с.

108. Єрьоміна М.О. Удосконалення методу розрахунку експлуатаційних витрат пасажирських залізничних перевезень / М.О.Єрьоміна, Ю.Є.Калабухін // Економіка: проблеми теорії та практики. – 2009. - т. VI, № .254. - С. 1401 – 1405.

109. Аксенов И. М. Эффективность пассажирских железнодорожных перевозок : [монография] / Аксенов И. М. – К. : Транспорт України, 2004. – 284 с.

110. Аксенов И. М. Выбор конкурентных стратегий в сфере пассажирских перевозок / И. М. Аксенов // Залізничний транспорт України. – 2002. – № 3. – С. 45-48.

111. Еремина М.А. Автоматизированная система расчета рентабельности и определения композиции поезда при оптимальном количестве вагонов для отдельно взятого поезда / М.А.Еремина // Бизнес Информ. – 2009. - №8 (370). – С. 6 - 10.

112. Тимчасова інструкція з організації швидкісного руху пасажирських поїздів. – Укрзалізниця, 2001. - [Електронний ресурс]: Режим доступу <http://www.uzinfo.net/ru/events/6030>.

113. Панасенко М. В. Проблеми розвитку швидкісного руху в Україні : [зб. наук. праць] / Панасенко М. В. – ХарДАЗТ, 2000. – С. 3–5.

114. Котилко В. В. Стратегия развития сферы услуг / В. В. Котилко, И. И. Санин. – М. : Сатурн-С, 2003. – 248 с.
115. Ткаченко Л. В. Маркетинг послуг : [підручник] / Ткаченко Л. В. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 192 с.
116. Проблемные вопросы железнодорожных перевозок // Транспорт. – 2005. – № 37 (361). – С. 57–59.
117. Венедиктов Г. Л. Оптимизация доходов от перевозок пассажиров скоростными поездами постоянного формирования / Г. Л. Венедиктов. // Экономика железных дорог – 2005. – № 8. – С. 25–36.
118. Радченко Ю.Н. Конкурентоспособность товаропроизводителя: сущность, содержания, факторы повышения / Ю.Н. Радченко // Вісник Харківського національного університету. Економічна серія. – 2002. - №564. – С. 269-278.
119. Еремина М.А. Целесообразность увеличения скорости на железнодорожном транспорте / М.А.Еремина, Ю.Е.Калабухин // Інформаційно-керуючі системи на залізничному транспорті: матеріали наук.-практ. конф. – Х.: УкрДАЗТ, 2005. - №5. – С. 133.
120. Еремина М.А. К вопросу повышения конкурентоспособности железнодорожного транспорта за счет организации скоростного движения / М.А.Еремина, Ю.Е.Калабухин // Проблеми економіки транспорту: IV міжнар. наук. конф., 28-29 квітня., 2005 р. : тези доп., Дн. : ДІТ, 2005. - С. 59.
121. Еремина М.А. Экономические проблемы использования скоростного движения в Украине / М.А.Еремина, Ю.Е.Калабухин // Проблеми и перспективы развития железнодорожного транспорта : LXVI Междунар. науч.-практ. конф., 11-12 мая, 2006 г: тезисы док., Дн. : ДИИТ, 2006. - С. 389.
122. Еремина М.А. Анализ технико-экономических предпосылок организации международного скоростного движения / Ю.Е.Калабухин, М.А. Еремина // Проблеми міжнародних транспортних коридорів та єдиної транспортної системи України : II міжнар. наук.-практ. конф., 7-11 червня, 2006 р.: тези. доп. – 2006. – Вип.14. – С. 54-55.

123. Гудкова В.П., Громова О.В. Проблеми наукового пізнання розвитку пасажирських перевезень // Маркетинг і логістика в системі менеджменту пасажирських залізничних перевезень на залізничному транспорті: І міжнар. наук.-практ. конф. - К.: ДАЗТУ, 2009. – С. 83-85.